

5

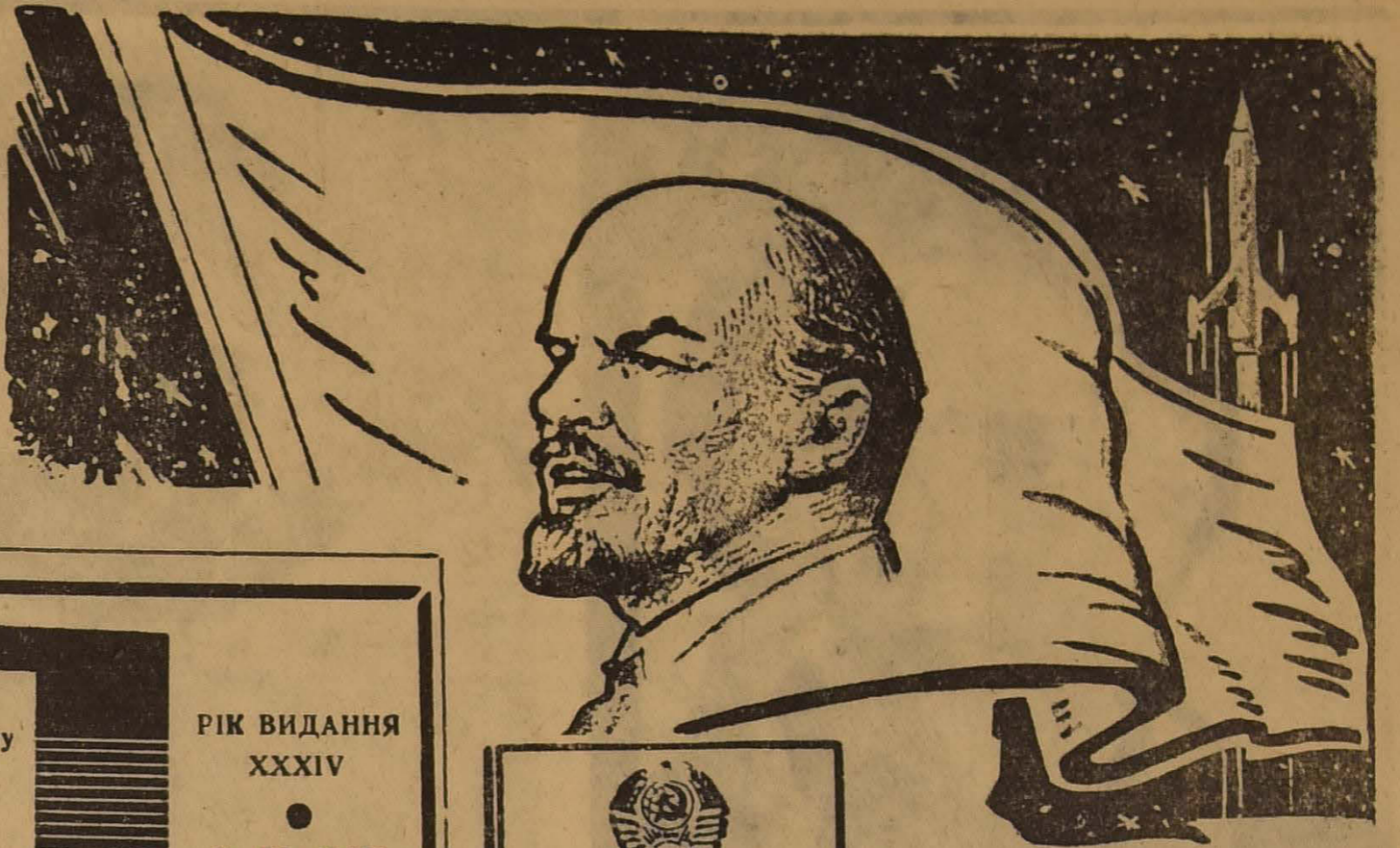
ГРУДНЯ
1968 р.

ВСЕНАРОДНЕ СВЯТО—

ДЕНЬ

РАДЯНСЬКОЇ

КОНСТИТУЦІЇ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

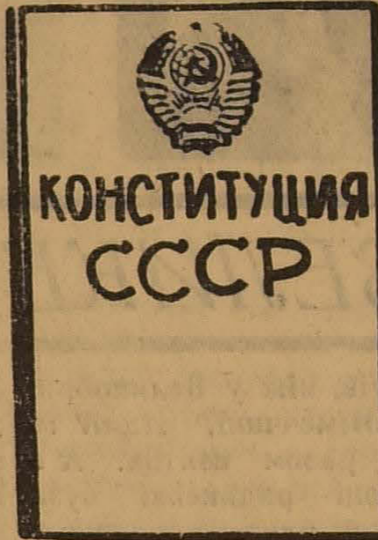
Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXIV

№ 36 (947)
4 ГРУДНЯ
1968 р.

Ціна 2 коп.

ЗВІТНО-ВИБОРНА ПРАЦІВНИЦЬКА РАДА

НАРОДОВА ВЛАДА

ДВІ СВЯТКОВІ дати в червоному календарі нашої соціалістичної історії стоять поруч: 7 листопада 1917 року і 5 грудня 1936 року.

І хоча між подіями, що відбулись в ці дні, майже двадцятирічний інтервал, близькість їх очевидна і символічна. Проголошене Жовтнем закріплено Основним Законом Країни Рад, який дав правове оформлення головним принципам радянської демократії.

5 грудня радянські люди з поштовхом гордості і радості за великі звершення відзначають День Конституції, в якій проголошені неперорні принципи суспільного і державного устрою країни. Всього світові відомі слова нашого Основного закону: «Вся влада в СРСР належить трудящим». Зперше в історії закон забезпечує реальні соціальні права людини — право на труд, на відпочинок, на освіту, на матеріальне забезпечення в старості, на випадок хвороби та втрати працездатності.

Свободи і права радянської людини гарантуються Конституцією СРСР і невинно втілюються в життя.

Нинішній 1968 рік приніс даль-

ше підвищення добробуту народу: збільшено мінімальний розмір заробітної плати робітників і службовців, підвищено зарплату ряду категорій трудящих, зросла допомога з тимчасової непрацездатності, збільшені пенсії інвалідам з числа військовослужбовців і колосників, знижено вік для одержання пенсій по старості для робітників деяких професій і для всіх колгоспників.

В експлуаторському суспільстві обов'язки лягають на плечі трудящих, а правами користуються капіталісти. При соціалізмі право на труд, відпочинок, на забезпечення в старості, на освіту та інші права: свобода слова, друку, зборів — все, чим користуємось ми щоденно і щогодинно, належить всім і кожному. Одночасно це накладає на всіх членів суспільства суворі обов'язки — дотримуватись дисципліни праці, поважати правила соціалістичного півжиття, зберігати соціалістичну власність як основу радянського ладу, захищати Вітчизну.

Народовладдя в нашій країні знаходить свій вираз перш за все в Радах. В нинішньому складі Верховної Ради СРСР 1517 де-

путатів. Серед них 404 робітники, 294 колгоспники, 154 працівників культури, науки, освіти. У вищому органі державної влади СРСР представлені всі корінні національності і народності союзних і автономних республік, автономних областей і національних округів. Склад депутатів свідчить про справді народний характер радянського парламенту. Не майнові, станові, релігійні чи національні розрізнення, а таланти і здібності, чесна праця, внесок кожної людини в загальну справу визначають місце кожної людини в суспільстві. Своїми депутатами в органи влади народ обирає гідних трудівників.

На всіх ділянках Радянської влади налічується 2 055 691 депутат. В активі комісій Рад — до 2,5 мільйонів осіб. Тільки позаштатних відділень виконкомів налічується 9 тисяч. Якщо додати громадських діячів, які беруть участь в різних формах самодіяльності трудящих, то вийде, що в управлінні державою бере участь майже все доросле населення країни. Справжня держава — це ми з вами, товариші!

Інтересно, що до революції в складі IV Державної думи царської Росії (вибори 1912 року) з 439 депутатів 354 були представники поміщиків, міської буржуазії, торгівців і куркулів. Таке ж становище існує і зараз в багатьох країнах капіталу. В конгресі США, наприклад, немає жодного робітника чи дрібного фермера. В бундестазі ФРН немає депутатів-робітників.

Піввікова історія Радянської держави довела правильність ідеї В. І. Леніна про те, що Радянська влада є шлях до соціалізму, знайдений самими масами і тому правильний і тому непереможний.

В умовах переходу до комунізму, радянська демократія в своєму розвитку піднялась на новий щабель, повніше і яскравіше розкриваючи свої чудові риси. Всебічне розгортання і удосконалення соціалістичної демократії, активна участь всіх громадян в управлінні державою, в керівництві господарським і культурним будівництвом, поліпшення роботи державного апарату і посилення народного контролю над його діяльністю — головний напрям розвитку соціалістичної державності в період будівництва комунізму.

НОВИЙ СКЛАД
ПРОФКОМУ ОДУ

ВІДБУЛАСЬ XXIII звітно-виборна профспілкорова конференція університету. На ній було обрано новий склад профкому ОДУ і ревізійної комісії.

До складу профкому обрано тт.: Бурмістрова, Вітока, Горячовського, Грановську, Гудкову, Євсюкову, Зінов'єву, Жовінську, Макаручу, Мамонтову, Назарову, Олійникову, Є. Петряєву, Роздайбиду, Руденка, Сінокіп, Соколова, Сосніну, Фіногіна, Яковенка та Ярщук.

На першому організаційному засіданні профкому головою профкому університету обрано доцента В. І. ГРАНОВСЬКУ, заступником голови — І. О. СОКОЛОВА.

Головою ревізійної комісії обрано І. А. КРЮЧАТОВА.

ЛЕНІНСЬКИЙ ОГЛЯД СТУДЕНТСЬКИХ ГРУП

НАША Батьківщина йде назустріч знаменній в житті радянського народу і всього прогресивного людства дати — 100-річчю від дня народження засновника Комуністичної партії Радянського Союзу і першої в світі Країни Рад, геніально-го вождя і мислителя Володимирі Іллічу Леніну.

Готуючись гідно відзначити цю визначну подію, комсомольські організації вищих учбових закладів

Києва, Харкова, Львова, Дніпропетровська виступили ініціаторами проведення Ленінського огляду студентських груп. Прагнення студентів вчитись, жити і працювати по-ленінськи знаходить втілення в конкретних практичних справах.

IV пленум ЦК ЛКСМУ схвалив ініціативу по проведенню Ленінського огляду і закликав всі студентські групи вузів республіки підтримати це патріотичне

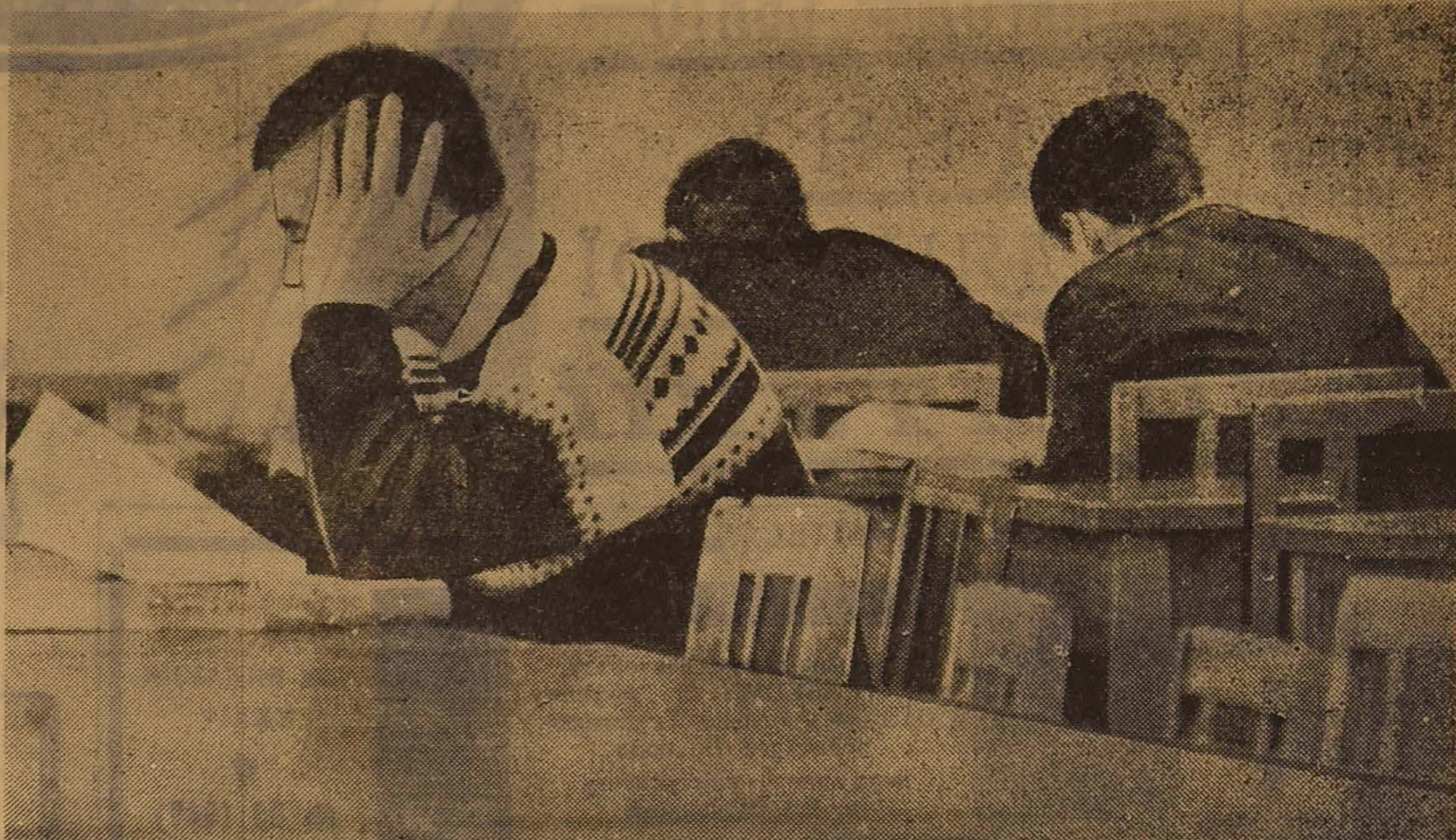
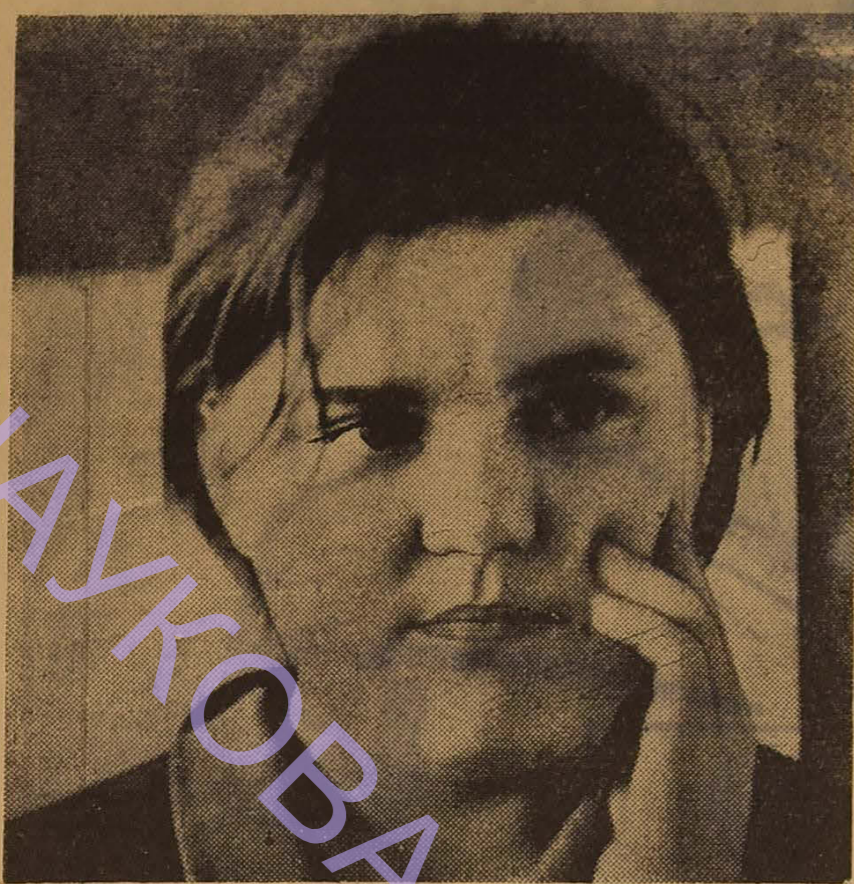
починання, домагаючись, щоб огляд сприяв поліпшенню всього учбово-виховного процесу, формуванню марксистсько-ленінського світогляду, комуністичної свідомості і високих моральних рис у студентів, вихованню їх активними будівниками комунізму, новаторами виробництва, патріотами й інтернаціоналістами.

Підтримуючи патріотичне прагнення студентської молоді республіки боротись за

перетворення в життя заповітів великого Леніна і включитися в загальнонародний похід за гідну зустріч сторіччя від дня народження В. І. Леніна, бюро Центрального Комітету ЛКСМУ України та колегія Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР прийняли Постанову про Ленінський огляд студентських груп вищих учбових закладів України, присвячений 100-річчю від дня

народження В. І. Леніна. Завдання комсомольських організацій, всіх працівників вузів при проведенні огляду спрямувати свої зусилля на виховання у студентів відповідальності перед партією і народом за своє навчання, за здобуття всієї суми знань, необхідних для майбутньої роботи на різних ділянках комуністичного будівництва, перетворення кожної студентської групи в центр учбово-виховної роботи, боротьби за гли-

ПРОДОВЖЕННЯ НА 3 СТОР.

ВЕЛИКЕ ПРАВО

«В світі не було таких Конституцій, як наша» — ці лєнінські слова, сказані ним про першу Радянську Конституцію, пригадуються кожного разу, коли ми відзначаємо свято радянської демократії.

Багато прав радянської людини закріплено Конституцією — Основним законом нашої держави. І серед них: — Громадяни СРСР мають право на освіту.

Над цими словами варто замислитись, бо за ними приховується величезний зміст. Шість коротких слів відкривають кожній радянській людині шлях до світлич вершин науки.

Мова цифр суха, але вона має незаперечну перевагу — вона точніша від найточніших слів. То звернемось по допомогу до цифр.

Сімдесят шість процентів населення дореволюційної Росії становили неписьменні. Одним з перших декретів Радянської влади був Декрет про ліквідацію неписьменності. Вже у 1932 році в нашій країні стало більше

студентів, ніж у Великобританії, Німеччині, Італії та Японії разом взятих. А в 1967 році радянські вузи випустили близько чотирьохсот семидесяти дев'яти тисяч фахівців різних галузей народного господарства. Рокком, коли Радянський Союз випередив США по випуску інженерів, став 1951 рік.

Цікаво порівняти освітній рівень різних соціальних груп населення Радянського Союзу. У 1939 році на тисячу робітників вищу та середню освіту мали 82 чоловіки. А минулого року ця цифра збільшилась до п'ятисот. Серед колгоспників відповідна кількість за такий же строк збільшилась у вісімнадцять разів. Красномовні показники!

Наш університет — один з найбільших вузів міста. Близько чотирьох тисяч студентів вчиться в ньому лише на стаціонарі. Майже сімсот з них навчається на фі-

лологічному факультеті.

Ось два коротких інтерв'ю. Звичайно, їх можна було б привести значно більше, але, по-перше, для цього необхідно багато місця, а, по-друге, в цьому немає і особливої потреби, бо оті дві невеличкі розповіді є характерними.

Ганна Беньковська — студентка третього курсу. У її заліковій книжці — одні лише п'ятірки.

— Захоплення починається з емоційних вражень, із вдячності мистецтву, котре вчить жити.

Всі науки тісно пов'язані з життям, але література, на мою думку, — найбільш безпосередньо. У безладді життєвих вражень важко підкреслити головне, а література вмє і повинна вказувати на те, що складає подих часу, епохи.

Література вивчає людину, а що може бути цікави-

шого від пізнання складності людської душі? Адже завжди дискусії про нові явища літератури перетворюються в обговорення морально-суспільних проблем, тобто навіть важко провести межу між життям та його концентрованим відображенням — літературою.

Ось чому я вирішила стати філологом, ось чому я безмежно вдячна рідній Батьківщині за те, що вона надала мені таке право.

Олександр Новицький, студент другого курсу.

— Хочеться сказати багато, дуже багато хороших слів. Вічно вдячний Батьківщині, у якій відчуваєш зміст життя, у якій з напруженою цікавістю чекаєш завтрашнього дня — що нового він принесе? І віриться, що принесе він багато широго, гарного, що сповниться заповітна мрія.

Що ж, коментарі, як-то кажуть, зайві.

Л. ПЕЛЬЦМАХЕР,
студент філологічного факультету.

КОНСТИТУЦІЯ. ЗАКОН.

ПЕРЕД нами книжка. На її титульній сторінці герб нашої держави і заголовок: «Конституція (Основний закон) Союзу Радянських Соціалістичних Республік».

Слово конституція вперше з'явилося у латинській мові як природознавчий термін, що мав значення — «структура, побудова, сукупність властивостей людського чи тваринного організму». Згодом, ще в латинській мові, слово конституція стало терміном виробничої лексики, в якій воно вживалося у значенні «структура, побудова якоїсь машини, пристрою». У цих двох значеннях слово конституція з латинської і зайшло в мови багатьох європейських народів.

У XVIII ст., в часи французької буржуазної революції, слово конституція розширило сферу свого вжитку: у французькій мові воно стало вживатись у суспільно-політичній лексичі в значенні «зібрання державних законів, які визначають межі влади буржуаз-

ного уряду над підданими своєї країни». У цьому новому суспільно-політичному значенні слово конституція в кінці XVIII — на початку XIX ст. і було запозичене в інші європейські мови з французької.

У буржуазних державах конституційні закони завжди захищають інтереси експлуататорських класів, завжди скеровані проти економічних та політичних інтересів трудящих. У соціалістичних державах конституційні закони захищають інтереси трудящих і скеровані проти економічних та політичних інтересів ворогів трудящих.

Конституція СРСР — це Основний закон нашої соціалістичної держави, що закріплює суспільний і державний устрій СРСР, принципи організації державних органів, основні права і обов'язки громадян, виборчу систему.

А що ж таке закон? Де взялося це слово, як воно утворилось, його значення в минулому й тепер? Слово закон — спільнослов'янське, воно існувало вже в праслов'ян-

ській мові приблизно 3000 років тому. У праслов'янській мові воно утворилось з допомогою префікса ЗА — доданого до слова КОНЪ, уживаного в значенні «кінець і початок», тобто в значенні «межа», а межею, як відомо, є і кінець і початок. Сліди такого значення праслов'янського слова КОНЪ зберігаються ще й тепер у сучасних слов'янських мовах. Наприклад: українське — «з кінця в кінець», сербське — «од кона до кона», тобто «з початку до кінця»; російське — «исконь», українське — «спокон віку», тобто «з самого початку». Більше того, сучасні українські та російські слова кінець, початок, кінець, начало мають один і той же корінь.

Префікс за — дещо видозмінив значення слова конъ: він став визначати межу, від якої треба виходити й до якої тільки й можна дійти в суспільно-політичному житті. Отже, в праслов'янській мові слово закон уживалося у значенні — «початок і кінець, у межах яких тільки й можна діяти

СЛОВО ПРО СЛОВО

на користь усього народу в суспільно-політичному житті»; «суспільно-політична, загальнонародна норма». У первісному безкласовому суспільстві ця суспільно-політична межа, норма, правила складалися на основі традиційних звичаїв, властивих усьому народові. До речі, в значенні «звичай» у праслов'янській мові вживалося слово поконъ, яке має той же корінь, що й слово законъ.

У класовому суспільстві законъ як суспільно-політична межа, норма, правила став відбивати інтереси, волю, домагання панівного класу.

В епоху феодалізму, капіталізму державні закони фіксують і відбивають інтереси, волю експлуататорських класів, тобто меншості народу.

В СРСР, як і в усіх соціалістичних країнах, державні закони фіксують, відбивають інтереси, волю, бажання трудящих, тобто всього народу.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

НА КОНКУРС

„ЮНІСТЬ“

Ці дві фотографії приніс на конкурс «Юність» студент філологічного факультету Г. Мягков. Першу фотографію він назвав «На лекції», а другу — «Після лекції. Самостійна робота».

ЩЕ ОДИН...

БАГАТО наукових гуртків працює на філологічному факультеті. Але ось зовсім недавно почав працювати ще один. Що це за гурток, що він вивчає?

Імена та прізвища, назви міст і сіл... Їх безліч, всі вони різні. Яка історія їх виникнення, яка сфера їх застосування? На всі ці запитання можна одержати відповіді, якщо побувати на засіданні гуртка, де вивчається антропоніміка.

— Проблематика гуртка зв'язана з загальними питаннями науки ономастики, — говорить керівник гуртка доцент Муза Вікторівна Карпенко. — І гуртківці, вивчаючи їх, пізнають більше про назви різних людей, народів, власні назви.

Тема першого засідання гуртка — «Способи назв людей у арабських народів». Доповідь зробила студентка третього курсу Асмаат Халиб (ОАР), яка своїм вступом підкреслила відмінність арабської антропоніміки від російської.

...Прочитана перша доповідь. З неї почнеться робота гуртківців (до речі, ними є і студенти перших курсів). Попереду — розгляд форм і функцій назв, розбір прикладних питань антропоніміки — стилістичної ролі власних імен в створенні художніх образів в творах радянських письменників. Попереду — цікава наукова робота.

В. САВРУЦЬКИЙ,
студент першого курсу
філологічного факультету.

ЛЕНІНСЬКИЙ ОГЛЯД СТУДЕНТСЬКИХ ГРУП

Закінчення. Поч. на 1-й стор.

бокі і міцні знання з основ наук і марксистсько-ленінської теорії.

Виконання кожним членом студентського колективу заповіту В. І. Леніна молоді, про те, що «комуністом можна стати тільки тоді, коли збагатиш свою пам'ять знаннями всіх тих багатств, які виробило людство» — одна з найголовніших умов Ленінського огляду груп.

Вивчення невичерпної скарбниці ленінського вчення, історії КПРС, політекономії, філософії і наукового комунізму повинно сприяти вихованню у молоді ленінської відданості комуністичним ідеалам, партійності, переконаності в правоті справи партії, допомагати їй правильно зрозуміти минуле і сучасне, давати гідну відсіч проявам буржуазної ідеології.

Комітетам комсомолу, колективам кафедр вищих навчальних закладів необхідно широко залучати молодь до науково-технічної творчості в лабораторіях, студентських проектно-конструкторських, технологічних і економічних бюро, активної участі в розробці проблем суспільних наук, реальних курсових і дипломних проєктів, широкої пропаганди досягнень науки і техніки, підпорядковуючи дослідницьку діяльність студентів поглибленню фахової підготовки майбутніх спеціалістів.

Студентські групи — учасники Ленінського огляду — покликані створити атмосферу нетерпимості до різного характеру аморальних проявів, пережитків минулого, фактів недисциплінованості, обивательщини, утриманства і байдужості, егоїзму і самозакоханості, що мають місце серед окремої

частини студентської молоді.

Формування у кожного майбутнього спеціаліста марксистсько-ленінського світогляду, глибоких ідейних переконань, рис громадського діяча і організатора, військово-патріотичне, інтернаціональне і естетичне виховання, трудове загартовування, фізичне вдосконалення юнаків і дівчат повинні стати невід'ємними складовими комуністичного виховання студентської молоді.

Включаючись в Ленінський огляд, студентським групам необхідно визначити свої конкретні завдання по наданню допомоги будовам, підприємствам, колгоспам і радгоспам у виконанні народногосподарських планів, домагаючись широкого залучення студентів до суспільно-корисної праці в студентських будівельних загонах, таборах праці і відпочинку, по спорудженню, ремонту та благоустрою учебно-лабораторних корпусів і гуртожитків вузів, спортивних комплексів, до активної участі в громадсько-політичному житті учебного закладу, району, міста, області.

Виховання любові і поваги до праці — одне з головних завдань, яке стоїть перед студентськими колективами, що прагнуть виховувати у кожного юнака та дівчини ленінську працелюбність, організованість,

самодисципліну.

Вихованню громадсько-політичної активності студентів, їх громадському змушненню повинна сприяти широка робота по організації робфаків, підготовчих курсів і консультаційних пунктів по підготовці працюючої молоді до вступу у вузи, шкіл юних математиків, фізиків, хіміків, біологів, піонерських кімнат і дитячих майданчиків при будинкоуправліннях, агіткультбригад, лекторських груп тощо.

Збагаченню форм виховної роботи, зміцненню дружби студентської, робітничої і сільської молоді сприятиме встановлення тісних зв'язків студентських груп з кращими комсомольсько-молодіжними виробничими колективами, укладання між ними договорів співдружності і взаємодопомоги, практика проведення спільних комсомольських зборів і звітів по хід виконання взятих зобов'язань.

Для заохочення студентських груп-переможців Ленінського огляду, кращих студентів-активістів, відмінників навчання, ленінських і іменних стипендіатів в Постанові вважається за необхідне:

— встановити для кожного вузу перехідний вимпел ЦК ЛКСМУ «Кращій студентській групі Ленінського огляду», який вручається

колективу-переможцю за рішенням комітету комсомолу в урочисті обставини;

— ректоратам вузів відзначати студентські групи-переможців Ленінського огляду — туристськими поїздками по місцях життя і діяльності В. І. Леніна;

— проводити в ленінські дні зустрічі ленінських стипендіатів та активу кращих студентських груп вузів республіки в ЦК ЛКСМУ, МВССО УРСР та міністерствах, в підпорядкуванні яких є вищі учебні заклади;

— організувати в квітні 1969 року студентський агітпоїзд України по ленінських місцях за маршрутом Київ — Казань — Ульяновск — Київ.

Остаточні підсумки огляду підвести в квітні 1970 року на республіканському зльоті активу кращих студентських груп — переможців Ленінського огляду.

Центральний комітет комсомолу України, Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР закликають всі студентські групи вузів республіки активно включитись в ленінський огляд, новими успіхами в навчанні і праці гідно зустріти 100-річчя від дня народження безсмертного Леніна, продемонструвати безмежну відданість справі Комуністичної партії, готовність зростати активними будівниками комунізму.

ВІД УСЬОГО СЕРЦЯ

К. І. УДАЛИХ — 60 РОКІВ

МИНУЛО 60 років Кузьмі Івановичу УДАЛИХ — кандидату юридичних наук, доценту кафедри криміналістики, кримінального права і процесу юридичного факультету.

Ювіляра, який відзначає таку життєву віху, як шістдесятиріччя, як правило, супроводжує бажання оглянутись назад, підбити підсумки своєї багаторічної діяльності. Після закінчення в 1942 році Всесоюзного юридичного заочного інституту Кузьма Іванович очолює Іркутську юридичну школу, а потім філіал ВЮЗІ і одночасно викладав кримінальне право.

В 1949 році Кузьму Івановича запросили на роботу до Алма-Атинського юридичного інституту. Через три роки — він в Харківському юридичному інституті, де в 1956 році захистив кандидатську дисертацію на тему: «Кримінальна відповідальність за розбій».

Скоро Кузьма Іванович переїжджає до Одеси. Багато і плідно трудиться він в нашому місті. Через деякий час К. І. Удалих очолює юридичний факультет університету. І зараз як викладач Кузьма Іванович багато і плідно трудиться. Він провадить і велику громадську роботу як ректор народного університету, правових знань.

Такий, коротко, шлях Кузьми Івановича в науку, на який він, очевидно, в думці оглянувся, зустрічаючи своє шістдесятиріччя.

Ми ж хочемо відзначити інше: для Кузьми Івановича шістдесятирічний рубіж не зупинка в дорозі, а відправна точка подальшого руху. На факультеті розраховують, що доцент Удалих напише ще чимало цікавих, цінних і корисних статей, що він завершить головну працю свого життя і колектив факультету буде мати задоволення поздоровити К. І. Удалих з великим творчим успіхом.

Днями юридична громадськість Одеси, колектив юридичного факультету гаряче поздоровили свого колегу з 60-річчям і від усього серця побажали йому доброго здоров'я, подальшої плідної діяльності на благо нашої Батьківщини.

І. МИХАЙЛОВ.

ВЧЕНІ НА ЗАВОДІ

На Одеському електроремонтному заводі нещодавно пройшов «День науки». Перед трудящими підприємства виступили вчені — астрономи, фізики і математики нашого університету, які розповіли про найновіші досягнення радянської науки.

Лекції для робітників прочитали доценти Ж. Броун та С. Контуш, кандидат фізико-математичних наук М. Комаров, старші наукові співробітники Г. Чермерсюк, Н. Малушін, Т. Нечаєва, науковий співробітник А. Стасенко, старші інженери А. Подборський, В. Тещев, наукові співробітники В. Орлов та Р. Канишева, аспірант Ю. Руссо.

НА ФОТО: герой Великого Жовтня, ветеран партії і праці Олександр Ксенофонтівч РОМАНОВ бесідує зі студентами нашого університету Світлоною ПОТІЄНОК та Іваном ДУБОВИМ.

КОРОТКО

У ВЕЛИКОМУ актовому залі відбулось чергове заняття ленінської школи молодого лектора-пропагандиста. Перед слухачами школи з лекцією «Ленінське ідейне багатство — надійна зброя нашої партії, світового революційного визвольного руху» виступив доктор історичних наук К. Д. Петряв.

НА ЧЕРГОВОМУ семінарі-наradі агітаторів академгруп з доповіддю про підсумки жовтневого Пленуму ЦК КПРС та листопадового Пленуму ЦК КПУ виступив доцент Д. О. Драгомецький. Агітатори одержали також інструктаж про те, як провести політінформацію, присвячену Дню Конституції.

У ВЕЛИКІЙ фізичній аудиторії днями відбувся диспут на тему: «Наука, мистецтво і ми». Диспут був організований філософським клубом нашого університету.

ДЛЯ КОЛЬОРОВИХ ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

НА ЛЬВІВСЬКОМУ заводі кінескопів освоєно серійний випуск кольорових кінескопів з екраном 40 сантиметрів по діагоналі. Новий львівський кінескоп призначений для невеликих і недорогих телевізорів.

„ГРАФІК“

У павільйоні «Освіта в СРСР», що на Виставці досягнень народного господарства країни, завжди людно. Особливо багато відвідувачів у ці дні зупиняється біля стенду київських політехніків.

Молоді вчені КПІ представили на виставці в Москві цілий комплекс апаратури для автоматичного кодування інформації у вигляді графіків, діаграм, карт. Пристрій, названий умовно «Графіком», особливо цікавий. Він може зчитувати багатоканальні — пересічені і непересічені — графіки з паперових і фотопалітрових стрічок. Одержана інформація вводиться в електронно-обчислювальну машину. Здавалося б, що ж тут дивного?

Керівник авторського колективу, завідувач кафедри технічної електроніки КПІ, професор Віталій Петрович Сігорський, розповідає:

— Наш перетворювач не схожий ні на своїй вітчизняних, ані на зарубіжних «побратимів». Справа в тому, що він має блок для автоматичного розпізнавання кольору.

Автори незвичайного пристрою — молоді вчені кафедри доктор технічних наук Анатолій Петренко, кандидати технічних наук Володимир Фесечко, Валентин Абакумов, Станіслав Денбновецький, старший викладач Будняк, аспірант Олег Капшук, інженери Валерій Романов, Юрій Рибаків, Олена Скворцова.

За комплекс апаратури для автоматичного кодування інформації ентузіаста нагороджені дев'ятьма медалями Виставки досягнень народного господарства СРСР.

Київський завод керуючих обчислювальних машин прийняв до дослідно-серійного освоєння комплекс пристроїв, створених молодими вченими.

ШЕДЕВР КАНОВИ

Мармурову фігурку дитини, яка пише на таблиці ім'я великого італійського скульптора Антоніо Канови (1757—1822), придбав музей образотворчих мистецтв Ростова-на-Дону. Мистецтвознавці Ленінградського Ермітажу, як повідомила газета «Вечерний Ростов», підтвердили, що ця скульптура є одним з шедеврів, створених різцем знаменитого скульптора.

ОСТАННІМ часом інтерес радянської громадськості до розвитку і завдань психологічної науки помітно виріс. Справа в тому, що ця наука набуває все більшого значення на всіх ділянках будівництва комунізму.

Які ж завдання стоять перед психологією?

Найважливіше з них — ідеологічне. Воно зв'язане з вихованням матеріалістичного світогляду у молоді і вирішується разом з такими науками як філософія, естетика, етика, атеїзм. Ці науки знаходять у психології переконливу аргументацію для обрентування ряду важливих методологічних положень.

Матеріалістична традиція в російській філософії, в природничих науках зв'язана з висвітленням основних проблем психології. В роботах великих революціонерів-демократів — Чернишевського, Бєлінського, Герцена, Добролюбова ми знаходимо блискучі психологічні сторінки, які не втратили свого значення і в наш час.

Ідеологічна боротьба передової російської науки на чолі з І. М. Сеченовим розгорталась, в основному, на основі принципів питань психології, сформульованих великим вченим в його знаменитій книзі «Рефлекси головного мозку».

В. І. Ленін на сторінках «Філософських зошитів», говорячи про джерела діалектичного матеріалізму, називає поруч з іншими науками і психологію.

В книзі «Що таке «друзі народу» і як вони воюють проти соціал-демократів?» В. І. Ленін, говорячи про залежність ходу ідей від ходу речей, вважає це положення «єдино сумісним з науковою психологією».

В. І. Ленін уважно слідкував за розвитком психології, використовуючи її позитивний досвід, гостро критикуючи все в ній антинаукове. Про це, зокрема, свідчить великий інтерес В. І. Леніна до психологічних робіт І. М. Сеченова, зауваження і використана література в «Філософських зошитах».

Сучасна психологія спрямована своєю методологією проти мракобісся, ідеалізму та містики. Вона має велике атеїстичне значення, бо рішуче виступає проти основ релігійного світогляду — віри в існування душі, її чудесного виникнення.

Розв'язуючи який би не було анімізм, без якого не існує жодна релігія, психологічна наука протиставляє йому матеріалістичне вчення про психіку, її істотні особливості, закономірності її розвитку.

ОДНАК завдання психології не тільки в цьому. Будучи однією з важливих наук про людину, психологія складає одну з основ навчання і виховання, беручи активну участь у вирішенні питань про їх шляхи, методи, раціональну

організацію. Ось чому великий російський педагог К. Д. Ушинський говорив: «Щоб виховати людину у всіх відношеннях, треба її спочатку вивчити у всіх відношеннях».

На жаль, наша педагогічна наука недостатньо використовувала досвід психології, важливі результати психологічних експериментальних досліджень протягом останніх десятиріч.

ПСИХОЛОГІЯ. ЇЇ РОЗВИТОК І ЗАВДАННЯ

Посідаючи своєрідне місце в системі наук, психологія нерозривно зв'язана і з природознавством. Це стосується, перш за все, порівняльної психології, психології тварин.

Немає ніякого сумніву в величезному теоретичному і практичному значенні науки про психологію тварин. Разом з іншими науками — порівняльною анатомією, фізіологією, ембріологією, палеонтологією вона вносить свій великий внесок в обрентування еволюційної теорії.

Працюючи на основі положень дарвінізму переконливо підтверджується не тільки великими досягненнями порівняльної анатомії тварин, не тільки на основі палеонтологічних досліджень, але і в меншій мірі і в світлі фактів, які свідчать про величезний шлях розвитку поведінки та психіки тварин.

Людина як продукт розвитку тваринного світу в далекому біологічному минулому, людина з її якісною своєрідністю проявляється лише тоді, коли поруч з порівняльною морфологією і фізіологією ми застосовуємо досягнення порівняльної психології. Саме цим пояснюється величезний інтерес Ч. Дарвіна до питань психології тварин.

Проблеми порівняльної психології класики марксизму-ленінізму вважали дуже актуальними. На сторінках «Діалектики природи» Ф. Енгельса ми знаходимо ряд положень, які дають характеристику складним явищам психіки тварин. В дослідженні «Роль праці в процесі перетворення мавпи в людину» Ф. Енгельс висвітлює питання, зв'язані з походженням психіки людини, відзначеної специфічними особливостями в порівнянні з психікою тварин.

Велике методологічне значення зоопсихології відзначає В. І. Ленін в своїх «Філософських зошитах», де, перераховуючи галузі знань, з яких складається теорія

пізнання і діалектика, він поряд з іншими науками називає також історію розумового розвитку тварин.

СУЧАСНЕ виробництво, швидкі темпи технічного прогресу вимагають максимального використання найновіших досягнень науки, наукової організації праці. В. І. Ленін надавав організації праці дуже важливого значення. Це значення набагато виросло зараз, коли наша країна здійснює гігантський рух до комунізму. Адже величезний технічний прогрес в нашій країні забезпечить протягом десятиріч високий рівень продуктивності праці, якщо для його організації все більше використовуватимуться всі досягнення наук, які мають безпосереднє відношення до виробництва, до знарядь праці — техніки, економіки, психології, фізіології, гігієни.

Психологія праці виконує зараз відповідальні завдання на виробництві, включаючись до загального процесу його наукової раціоналізації. Те ж саме можна сказати про інженерну психологію, яка в останні роки набуває все більшого впливу в умовах виробничої діяльності.

Нещодавно вийшли в світ дві книги — книга Ю. Гагаріна та В. Лебедева «Психологія і космос» та книга О. Леонова і В. Лебедева «Сприйняття простору і часу в космосі». Ці книги, що швидко розійшлися, незважаючи на великий тираж, говорять про велику актуальність космічної психології, яка вивчає вплив умов польоту на психіку космонавта, найбільш раціональні фактори його тренування.

А судовою психологією, яка висвітлює важливі питання судової практики, клінічної та паталогічної психології, нейропсихології? Хіба вони не служать актуальним георетичним і практичним завданням?

Те ж саме можна сказати про соціальну психологію мови, мистецтва, спорту які з кожним роком відіграють все більшу і більшу роль в нашій країні. Я вже не говорю про кібернетичну психологію і психологію біоніки, які беруть активну участь в моделюванні складних процесів діяльності мозку людини в технічних обладнаннях.

ВЕЛИКЕ значення психології в умовах комуністичного будівництва одержало визнання і в тому, що вона включена в перелік галузей наук, по яким присуджуються вчені ступені. Віднині тим, хто захистить кандидатські і докторські дисертації з проблем психології, буде присвоєно вчений ступінь кандидата чи доктора психологічних наук.

Професор Д. ЕЛЬКІН.

БІЛЯ ЯЛТИ

Коли ми згадуємо про тюленів, в уяві постають крижані простори Арктики чи Антарктики, суворі острови Далекого Сходу. Але тюлені живуть і в тепліших краях.

Уявіть собі подив тих, хто відпочиває на Південному березі Криму, коли б вони на березі моря біля Ялти чи Гурзуфа натрапили на лежбище тюленів? Дивно? Але ж тюлені здавна живуть у Чорному та Середземному морях. І звуться вони білоголовими або тюленьми-монахами.

Ще наприкінці минулого століття на тюленя полювали в кам'янистих бухтах під Севастополем та біля Карадага. Нині в Чорному морі поодинокі тюлені з'являються на островах біля гирла Дунаю і на Анатолійському березі Туреччини.

ДРУГА

„ПЛАНЕТА МАВП“

В районі села Гумарі, що недалеко від Адлера, буде відкрито другий в СРСР розплідник мавп.

Кордони «мав'ячого світу» будуть позначені високою і міцною металевією сіткою, нахиленою всередину розплідника. Недалеко від розплідника, на площі 20 гектарів, розміститься упорядковане містечко для наукових працівників.

ВЕРХОВІНСЬКІ ТРАВИ

Досі було відомо із слів верховинців, що найсолодший мед той, який зібрано на полонинах, найсмачніша бринза — полонинська, найпоживніша бульба — вирощена на карпатських схилах. А тут ще одне відкриття: жодне зілля своїми лікувальними властивостями не може зрівнятися з верховинськими травами.

Взяти хоча б тирлич жовтий. Це багаторічна трав'яниста рослина. Настій або відвар його коренів використовують для збудження апетиту і поліпшення травлення. Пиво, виготовлене із застосуванням тирлича, вважають цілющим. Одна біда: у природних умовах ця рослина росте дуже повільно, а останнім часом і зовсім переводиться. Тому біологи Ужгородського університету взялися впровадити її в культуру. Перші дослідження показали, що це цілком можливо.

На цій сторінці використано також матеріали ТАРС, АПН та агентства преси «Карпати».

